

Брюксел, 14.1.2020 г.
COM(2020) 14 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

СИЛНА СОЦИАЛНА ЕВРОПА ЗА СПРАВЕДЛИВИ ПРОМЕНИ

1. Укрепване на социална Европа

„Хората са загрижени за бъдещето на децата и на обществото ни, както и за справедливостта и равенството във всеки смисъл на думата.“ –

Председателят Урсула фон дер Лайен

В Европа се ползваме от едни от най-високите стандарти на живот, най-добрите условия на труд и най-ефективната социална закрила в света. Да си европейец днес означава да имаш възможност да успееш, както и право да живееш достойно. Социалната справедливост е в основата на европейската социална пазарна икономика и заема централно място в нашия Съюз. Това намира израз и в идеята, че социалната справедливост и благоденствието са крайъгълните камъни за изграждането на устойчиво общество с най-високите стандарти на благосъстояние в света, което е отразено и в амбицията на Европа да постигне напредък по целите на ООН за устойчиво развитие. Днес Европа е уникално място, където благоденствието, справедливостта и устойчивото бъдеще са еднакво важни цели.

Настъпил е момент на промяна. Изменението на климата и влошаването на околната среда ще ни накарат да адаптираме нашата икономика, нашата промишленост, начина ни на пътуване и работа и какво купуваме и какво ядем. **С Европейския зелен пакт Европа набелязва своята амбиция да се превърне в първия неутрален по отношение на климата континент до 2050 г.** Това е нашата нова стратегия за растеж за следващото десетилетие чрез създаване на нови предприятия, нови работни места и превличане на повече инвестиции. Тя трябва да гарантира, че Европа продължава да бъде дом на най-напредналите социални системи и е динамичен център за иновации и конкурентно предприемачество. Тя ще предостави на Европа инструменти, с които да постигне повече, когато става въпрос за подобряване на възходящата конвергенция, социалната справедливост и споделеното благоденствие.

В днешната и утрешната цифрова икономика хората трябва да заемат централно място. Очаква се, че през следващите 5 години само изкуственият интелект и роботиката ще създадат почти 60 милиона нови работни места в световен мащаб, а много работни места ще се променят или дори ще изчезнат. Новите технологии ще генерират нови възможности за работа и ще позволят по-гъвкави условия на труд, но трябва да гарантираме, че новите работни места са също така качествени и че хората разполагат с необходимите умения, за да ги попълнят. Цифровата икономика не може да се основава на правни и социални правила от XX^{-ти} век; настъпил е моментът за адаптиране и осигуряване на социална закрила в новия свят на труда и за приспособяване на данъчните правила, за да се гарантира, че всеки допринася със своя справедлив дял.

Демографията в Европа се променя; днес живеем по-дълго и в по-добро здраве благодарение на напредъка на медицината и на общественото здравеопазване. При тези условия възникват нови нужди и възможности. Икономиките, свързани с възрастните хора и с грижите, предоставят нови работни места за много хора, като същевременно гарантират, че възрастните хора продължават да са активни или да получават грижите, от които се нуждаят. Поради застаряването и преместването в градовете в много селски райони в Европа населението намалява. Разделението между градските и селските райони расте и вече не може да бъде пренебрегвано. Въпреки че технологичните промени и енергийният преход носят възможности, те може да не са достатъчни сами по себе си за намаляване на различията между богатите и бедните, освен ако не подкрепим бедните региони, за да настигнат по-богатите.

Всички европейци трябва да имат еднакви възможности да преуспяват — трябва да запазим, адаптираме и подобрим това, което нашите родители и поколението преди тях са изградили. Днес работещите в ЕС са 241 милиона души, което е рекордно равнище. Тази цифра обаче показва само една част от ситуацията. Реалността зад нея показва, че продължават да са налице неравенства, като не всеки се възползва от тези положителни промени. Все още много хора не успяват да свържат двата края или са изправени пред пречки, дължащи се на неравенствата. Много деца и младежи, които често са в неравностойно социално-икономическо положение, нямат достъп до качествено образование или здравеопазване. Все още има много възрастни хора без достъп до грижи. Неравенството възпира растежа и застрашава социалното сближаване. Трябва да действаме сега, за да имат децата и внуците ни възможност да се възползват от справедливо, екологично и благоденстващо бъдеще, както и да гарантираме справедливост между различните поколения.

Тези промени, възможности и предизвикателства засягат всички държави и всички европейци. Разумно е те да бъдат посрещнати с общи усилия, а по промяната да се работи проактивно.

Европейският стълб на социалните права е нашият отговор на тези основни амбиции. С нашата социална стратегия ще гарантираме, че преходите, свързани с неутралността по отношение на климата, цифровизацията и демографските промени, са справедливи и правилни от социална гледна точка.

Европейският стълб на социалните права има за цел да осигури справедливост в ежедневието на всеки гражданин, независимо дали той учи, работи, търси работа или е пенсионер; дали живее в град или в селски район; независимо от пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация. Обявените от всички институции на ЕС през 2017 г. 20 принципа на стълба целят подобряване на равните възможности и работни места за всички, справедливи условия на труд и социална закрила и приобщаване. Прилагането им потвърждава поетия на най-високо равнище

ангажимент, че хората заемат централно място, независимо от промените, и че никой няма да бъде изоставен.

Като стъпваме върху вече постигнатото, е време да превърнем ангажимента в по-нататъшни действия. Държавните и правителствените ръководители призоваха за прилагането на европейския стълб на социалните права на равнището на ЕС и на равнището на държавите членки, като се вземат надлежно предвид съответните области на компетентност¹. Европейският парламент също подчерта колко е важно да продължи прилагането на 20-те принципа. Председателят фон дер Лайен потвърди силната решимост за представяне на план за действия за прилагането на стълба. Успехът ще зависи от действията на всички участници на всички равнища: европейско, национално, регионално и местно.

В настоящото съобщение се излага пътят към план за действие за прилагане на европейския стълб на социалните права. В него са представени инициативи на равнището на ЕС, с които се подкрепя прилагането на стълба и се дава началото на широко обсъждане с всички държави членки и региони на ЕС и с всички наши партньори. Европейският парламент и националните парламенти, представляващи гражданите на Европа. Съветът и националните правителства, представляващи държавите от Европа. Социалните партньори, представляващи работодателите и работниците. Гражданското общество, решаващите гласове по проблемите, които вълнуват толкова дълбоко нашите граждани.

С приноса на всички ще представим в началото на 2021 г. план за действие, който превръща в реалност правата и принципите, залегнали в стълба на социалните права.

Европейският семестър за координация на икономическите политики ще продължи да следи напредъка по европейския стълб на социалните права. От тази година семестърът ще включва целите на ООН за устойчиво развитие, така че устойчивостта и благосъстоянието на гражданите да заемат централно място в икономическата политика и управление. В това отношение в **годишната стратегия за устойчив растеж** се определя стратегията за икономическата политика и за политиката по заетостта за ЕС в съответствие с приоритетите, залегнали в Европейския зелен пакт. Тя съчетава макроикономическа стабилност, производителност, справедливост и устойчивост на околната среда. Структурата на данъчното облагане следва да подкрепя заетостта и растежа и същевременно да е съобразена с целите по отношение на климата, околната среда и социалните въпроси. Несправедливото данъчно облагане, включително на световно равнище, подкопава способността на държавите да посрещнат нуждите на своите икономики и на своето население.

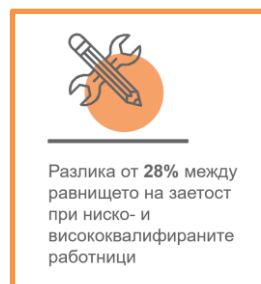
¹ Заклучения на Европейския съвет — „Нова стратегическа програма 2019—2024 г.“ [reference], юни 2019 г.

Заедно ще подобрим европейската социална пазарна икономика, за да съответства на възможностите и предизвикателствата на днешния и утрешния ден и да гарантира справедлив преход за всички.

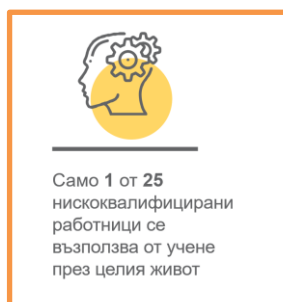
2. Равни възможности и работни места за всички

Предоставяне на възможности на хората чрез качествено образование, обучение и умения

Уменията са от ключово значение за бъдещето. Предвид все по-честите промени в работата и гъвкавите модели на трудова дейност е налице постоянна необходимост хората да учат и да продължават да учат, за да постигнат успех. Уменията дават възможност на хората да се възползват от бързо променящата се работна среда. Половината от настоящата работна сила ще трябва да усъвършенства уменията си в рамките на следващите пет години. Днес обаче прекалено много млади хора нямат основни и цифрови умения, а прекалено малко от тях имат възможност да ги наваксат след завършване на училище. Всеки месец само един от десет възрастни започва да се обучава, а незаетите един милион работни места за специалисти в областта на ИКТ възпират инвестициите в цифровата трансформация. Над 50 % от предприятията, които наемат или са се опитали да наемат специалисти по ИКТ през 2018 г., съобщават, че им е било трудно да попълнят свободните работни места.

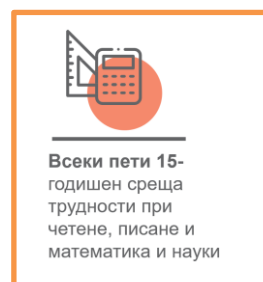
Образованието и обучението са от ключово значение за уменията. Държавите членки трябва да адаптират националните системи за образование и обучение в цяла Европа, за да предоставят приобщаващо, висококачествено образование и обучение от ранна възраст, както и за да подкрепят хората, когато те поемат отговорност за непрекъснатото си развитие през професионалния живот. Необходимо е да продължат усилията за валидиране на уменията и компетентностите, придобити извън системите за формално образование и обучение. Ако уменията и опитът, придобити на работното място, чрез доброволчество или всяка друга неформална организация, бъдат признавани и ценени, те биха представлявали важни активи за хората, търсещи нова работа.

За да се установи кои са необходимите умения, националните и регионалните правителства трябва да работят с тези, които най-добре познават положението: работодателите, работниците, преподавателите и обучаващите. В контекста на нестабилния и променящ се пазар на труда е жизненоважно всички да притежават широк набор от ключови умения, които са

добра основа на техния капацитет за адаптиране. Освен това силните партньорства между тези, които търсят нови таланти, и тези, които ги образоват и обучават, съчетани със съвременни техники за прогнозиране и проследяване на дипломираните лица, може да предоставят насоки какво да се учи и как. Това е особено необходимо в регионите, които са изправени пред спад на населението и където работодателите вече не могат да намират квалифицирани работници. Това е необходимо и за малките и средните предприятия (МСП), които са гръбнакът на нашата икономика. Една четвърт от европейските МСП съобщават за големи трудности при намирането на опитни служители и ръководители. По-общо такава нужда има навсякъде, където цифровия и „зеления“ преход изискват нов набор от умения. Професионалното образование и обучение, както и чиракуването могат да повишат пригодността за заетост на младите хора и на възрастните и да отговорят на променящите се нужди на предприятията. Разходите за такива инвестиции за повишаване на квалификацията и за преквалификация ще трябва да бъдат споделени от публичния сектор, работодателите и засегнатите лица. С цел да постави уменията, пригодността за заетост и човешкия капитал на централно място Комисията ще актуализира **европейската програма за умения** през първото тримесечие на 2020 г., като включи предложение за препоръка за европейска програма за професионално образование и обучение. Проучват се и новаторски решения, които да позволят на хората да контролират собственото си учене и професионално развитие, като например индивидуалното обучение за хората в трудоспособна възраст.

Качественото образование и обучение създават равни възможности и могат да прекъснат порочния кръг на ниски постижения. С Европейското пространство за образование, което ще стане реалност до 2025 г., учащите се ще бъдат улеснени да преминават границите в Европа, а достъпът до качествено и приобщаващо образование и обучение ще бъде подобрен. През четвъртото тримесечие на 2020 г. Комисията ще доразвие целите на **Европейското пространство за образование** и ще създаде нова рамка за сътрудничество с държавите членки в областта на образованието и обучението, включително ще се наблегне по-силно върху това да се гарантира, че младите хора завършват поне гимназиален етап на средно образование и владеят достатъчно добре основни умения. **Еразъм +** ще продължи да подкрепя и усилва образованието, обучението, младежта и спорта в Европа със значително увеличен бюджет за периода 2021—2027 г. В бъдеще целта е програмата да стане по-достъпна за младите хора с по-малко възможности, като по този начин тя ще стане по-приобщаваща. Като се увеличи броят на участващите преподаватели, обучаващи и представители на академичните преподаватели, нейният капацитет да сближава системите ще се увеличи, извличайки ползи от споделянето на най-добри практики. Програмата „**Цифрова Европа**“ ще подкрепя развитието на задълбочени цифрови умения с цел да се способства за внедряването на тези технологии в цялата икономика, както и да се укрепи цифровият

капацитет на доставчиците на образование. В подкрепа на действията на държавите членки, *през второто тримесечие на 2020 г. Комисията ще актуализира също така плана за действие в областта на цифровото образование*, за да насърчи цифровите умения както на младите хора, така и на възрастните, и за да гарантира, че всяка образователна организация е подготвена за цифровата ера.

Нашите млади хора са бъдещето на Европа и заслужават светло бъдеще. Родителите естествено искат децата им да имат добра работа и перспективи за кариера. При все това много млади хора често намират само ниско заплатени, временни и нестандартни работни места, където те не могат да развият талантите си и да планират бъдещето си. Младите хора с увреждания, тези с мигрантски произход и младите родители са изложени на още по-голям риск от изоставане. *За да засили борбата с младежката безработица, Комисията ще представи през второто тримесечие на 2020 г. своите предложения за укрепване на гаранцията за младежта*, която вече помага на 3,5 милиона млади хора всяка година да получат обучение, образование или работа. Новата „Гаранция за младежта“ ще достигне до младите хора, като ги подпомага в развиването на умения и придобиването професионален опит, най-вече в областта на зеления и на цифровия преход.

Подкрепа за професионална мобилност и икономическо преориентиране

Всеки в Европа, млад или възрастен, следва да има достъп до навременна и индивидуална подкрепа, включително обучение, за да подобри шансовете си за намиране на работа или започване на стопанска дейност. Почти всеки възрастен е търсил работа в някакъв момент от живота си. Някои успяват да намерят работа веднага след напускане на училище, както и да сменят работата си лесно благодарение на солидна мрежа и доказан опит. За други това е много по-трудно. На тях може да им липсва информация за възможностите за работа, може да им е трудно да намерят работа, която съответства на техните умения и опит, или преживяват трудни лични и семейни ситуации. Държавните и частните служби по заетостта следва да подкрепят не само безработните, но все повече и тези, които са изложени на риск да загубят работата си заради остарели умения.

План за инвестиции за устойчива Европа — представеният днес План за инвестиции във връзка с Европейски зелен пакт ще спомогне за финансирането на прехода, който Европа трябва да извърши. Преминването към по-екологосъобразна икономика вероятно ще се отрази в по-голяма степен на някои региони и сектори, отколкото на други. *Неразделна част от плана е Механизмът за справедлив преход, включващ специален Фонд за справедлив преход, който ще подпомага регионите, които се очаква да бъдат засегнати в по-голяма степен от прехода, и по този начин*

ще съдейства да се гарантира, че никой няма да бъде изоставен. Това показва ангажимента на ЕС да гарантира, че екологичната и социалната устойчивост вървят ръка за ръка. Благодарение на инвестициите ще бъдат развити нови икономически дейности и ще бъдат създадени нови работни места, ще бъде намален въглеродният ни отпечатък, ще бъде осигурена достъпна енергия и ще бъде подкрепено придобиването на нови умения. Освен това с **Фонда за модернизация** ще бъде предоставена възможност за справедлив преход в зависимите от въглерода региони, като бъде оказвана подкрепа за преразпределянето, преквалификацията и повишаването на квалификацията на работниците, образованието, търсенето на работа и стартиращите предприятия. Накрая, като проява на солидарност и предоставяне на подкрепа за съкратените работници и самостоятелно наетите лица, може да се прибегне до намесата на **Европейския фонд за приспособяване към глобализацията**.

Създаване на повече работни места

Европейската икономика се намира в своята седма поредна година на растеж. Очаква се икономиката да продължи да се разраства през 2020 г. и 2021 г., въпреки че перспективите за растеж станаха по-слаби. Пазарите на труда остават динамични и безработицата продължава да намалява, макар и с по-бавни темпове.

Европа трябва да се опре на тази здрава основа, за да гарантира, че европейската социална пазарна икономика продължава да създава повече и по-добри работни места за всички през идните години. Централно място в тази трансформация ще заема **стратегията за промишлеността**, която ще бъде представена през първото тримесечие на 2020 г., със силни устои на единния пазар, която дава възможност на нашите предприятия да правят нововъведения и да разработват

нови технологии, като същевременно стимулират кръговата икономика и създават нови пазари. Справянето със социалните аспекти и аспектите, свързани със заетостта, е неразделна част от стратегията, което ще позволи на всички граждани, предприятия, региони и градове да се възползват от трансформацията на промишлеността. *През първото тримесечие на 2020 г. Комисията ще предложи също така **специална стратегия за малките и средните предприятия (МСП)**.* Те представляват 85 % от новите работни места, създадени през последните пет години. Насърчаването на иновациите, гарантирането на финансиране и намаляването на бюрокрацията за МСП е от жизненоважно значение за създаването на работни места в Европа.

Европейският фонд за регионално развитие, Европейският социален фонд и Кохезионният фонд ще продължат да имат решаващо значение за подпомагането на социалното и териториалното сближаване в нашите държави членки, региони и селски райони, както и за това да не се изоставя отцифровата и екологосъобразната трансформация в света. В предложението на Комисията за следващата многогодишна

финансова рамка (МФР) общият размер на разпределените средства за политиката на сближаване за периода 2021—2027 г. бе определен на 373 милиарда евро по текущи цени. Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейският фонд за морско дело и рибарство също ще допринесат за териториалното сближаване. В предложението на Комисията се призовава и за програма **InvestEU**, по която се очаква да бъдат мобилизирани инвестиции в размер на 650 милиарда евро, от които 50 милиарда евро за проекти за социална инфраструктура и социални инвестиции в образованието и уменията, социалното предприемачество и микрофинансирането. InvestEU ще инициира също така модели на партньорство, както и нови бизнес и финансови модели за подобряване на социалните резултати, като отключи потенциала на капитала от инвеститори и филантропи.

Създаването на повече работни места е нещо повече от растеж. Това е особено вярно за социалната икономика, която обслужва социалните потребности. В Европа около 13,6 милиона души работят в областта на социалната икономика. Социалните предприятия и организации могат да генерират ангажираност, инициативи и възвръщаемост в местните общности, като същевременно приобщават всички към пазара на труда. Социалната икономика предлага иновативни решения в сферата на образованието, здравните грижи, енергийния преход, жилищното настаняване и предоставянето на социални услуги. Тя може също така да инициира местни зелени пактове, като създаде сдружения по места, включващи граждани и предприятия в климатичния преход. *През 2021 г. Комисията ще стартира **план за действие за социалната икономика** с цел повишаване на социалните инвестиции и на социалните иновации, както и увеличаване на потенциала на социалните предприятия да създават работни места, включително за тези, които са най-отдалечени от пазара на труда.* Социално отговорното възлагане на обществени поръчки може също да гарантира, че наличните средства се изразходват по начин, който подкрепя приобщаването, чрез например предоставянето на възможности за работа за хора с увреждания или изложени на риск от бедност.

Укрепване на равенството

Нашият Съюз черпи сили и единство от своето многообразие - на хора, култура и традиции. Но Европа може да постигне напредък само ако използва всички свои активи, таланти и потенциал. Това означава създаване на по-справедливо общество, в което тези, които споделят едни и същи стремежи, имат едни и същи възможности да ги постигнат. Въпреки че Европа е дом на някои от най-равнопоставените общества в света, все още предстои работа. Европа трябва да подсили своя ангажимент за приобщаване и равенство във всяко едно отношение, независимо от пола, расата или етническия произход, религията или убежденията, наличието на физическо или умствено увреждане, възрастта или сексуалната ориентация. Равенството заема челно

място в политическия дневен ред на настоящата Комисия, за първи път с отделен портфейл и нова специална работна група по въпросите на равенството.

Положението на жените заслужава специално внимание.

Ниските равнища на заетост са неблагоприятни за икономиката и за самите жени. Въпреки по-високите степени на образование, жените имат по-кратки и по-фрагментирани кариери в сравнение с мъжете често поради отговорностите си като лица, полагащи грижи. Напредъкът им в кариерата е по-бавен и доходите и пенсиите им са по-ниски при по-дълга продължителност на живота. В някои сектори жените са недостатъчно представени. Такъв е случаят при професиите в областта на цифровите технологии, в които дори по-малко от двадесет процента от специалистите по ИКТ са жени. След като се пенсионираат, жените получават средно само две трети от пенсиите на мъжете, което представлява даже по-голяма разлика в сравнение с разликата в заплащането. Борбата със стереотипите в сферата на труда е от съществено значение, за да се гарантира, че жените могат да напреднат в кариерата си и да получат справедливо заплащане. Подобрените услуги за детски и за дългосрочни грижи са част от решението за осигуряване на по-равномерно разпределение на отговорностите за полагане на грижи между жените и мъжете. *През първото тримесечие на 2020 г. Комисията ще предложи нова **европейска стратегия за равенство между половете** с цел да се постигне напредък в премахването на разликите в заплащането и пенсиите на жените и мъжете, включително чрез задължителни мерки за прозрачност при заплащането, както и да се насърчи достъпът на жените до пазара на труда и да се увеличи броят на жените на ръководни длъжности в предприятията и организациите.*

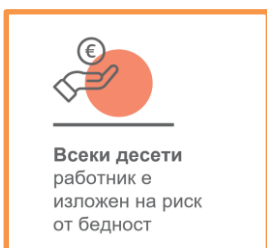
Икономиката, която работи за хората, е икономика, която работи за хората с увреждания.

Европейският акт за достъпност ще предостави възможности за разработването на достъпни продукти и услуги. Технологиите, заедно с адаптираните за целта работа и работни места, могат да открият възможности за хората с увреждания, а също и за хората и предприятията, занимаващи се с посрещането на техните нужди. Хората с увреждания продължават обаче да срещат трудности при достъпа до образование и обучение, заетост, системи за социална закрила и здравеопазване. За тях също така често представлява трудност да вземат активно участие в политическия или културния живот на своите общности. Комисията ще работи за изпълнението на Конвенцията на Обединените нации за правата на хората с увреждания. *През 2021 г. Комисията ще представи въз основа на резултатите от текущата оценка на Европейската стратегия за хората с увреждания за периода 2010—2020 г. засилена стратегия за хората с увреждания.*

По-бързите и по-ефективни пътища за интеграция на граждани от трети държави могат да бъдат от пряка полза за тях, както и за пазара на труда и обществото като цяло. Много държави членки биха могли да използват по-добре техните умения и квалификации, както и да насърчават достъпа им до приобщаващо и качествено образование и обучение. Въз основа на Плана за действие относно интеграцията от 2016 г. Комисията ще засили подкрепата си за мерките за интеграция на държавите членки и други ключови заинтересовани страни като местните и регионалните органи, организациите на гражданското общество и социалните партньори.

3. Справедливи условия на труд

Работниците в Европа следва да имат справедлива минимална заплата, която да дава възможност за достоен живот. Това не означава определяне на еднаква минимална работна заплата за всеки работник в ЕС. Минималните работни заплати следва да се определят в съответствие с националните традиции чрез колективни трудови договори или правни разпоредби. Добре функциониращото колективно договаряне между работодателите и профсъюзите е много ефективен начин за определяне на адекватни и справедливи минимални заплати, тъй като работниците и работодателите са тези, които познават своя сектор и регион най-добре. *Днес Комисията дава ход на първи етап на консултации със социалните партньори относно начините за гарантиране на справедливи минимални заплати на работниците в Съюза.*

Работата е повече от това да се изкарва прехраната. Работното място ви дава социални отношения и място в обществото, както и възможности за личностно и професионално развитие. Това обаче е вярно само при условие че се ползвате от справедливи и достойни условия на труд. Новите форми на труд се развиват бързо, подтиквани главно от цифровите технологии. Те допринасят за растежа и създаването на работни места, както и стимулират иновационни услуги, като предоставят гъвкавост и възможности за работниците, самостоятелно заетите лица, клиентите и предприятията. Въпреки това, те могат да водят и до нови форми на несигурност. За да изградят доверие в цифровата трансформация и да реализират напълно нейния потенциал, новите бизнес модели се нуждаят от по-ясни правила, които предотвратяват злоупотреби, поддържат високи стандарти за здраве и безопасност и осигуряват по-добър обхват на социалната закрила. Технологичните иновации трябва да вървят ръка за ръка със социалните иновации. В Европа нещата се правят по хуманен начин, по етичен начин и това трябва да продължи да дава облик на бъдещето ни.

По-специално устойчивият растеж на платформената икономика изисква подобрени условия на труд на работещите през платформи. През втората половина на 2020 г. ще бъде представен нов **законодателен акт за цифровите услуги**, с който ще бъдат осъвременени разпоредбите за отговорността и безопасността на цифровите платформи, услуги и продукти и ще бъде завършен нашият цифров единен пазар. *Същевременно Комисията ще организира **среща на високо равнище по въпросите на работата през платформи** с цел обсъждане на приоритетните въпроси и възможните решения*, в т.ч. например статута на заетостта, условията на труд и достъпа до социална закрила на работещите през платформи, достъпа до колективно представителство и договаряне, както и трансграничните аспекти на работата през платформи.

Цифровизацията и новите технологии променят също работното място. Работниците в ЕС се ползват от високи стандарти за здраве и безопасност. Роботите, както и цифровите инструменти могат да поемат опасни и монотонни задачи, извършвани от хора. Въпреки това, промяната може също да породи нови опасения. Новите модели на работа — да споменем само няколко като постоянната свързаност, увеличаването на онлайн и мобилната работа, взаимодействието човек-машина, наблюдението, набирането и управлението на работници чрез алгоритми — могат да доведат до повишаване на производителността, което е от жизненоважно значение за цялостното подобряване на жизнения стандарт, но следва да се разработват по начини, при които се избягват нови форми на дискриминация или изключване или нови рискове за физическото и психичното здраве на работниците. *За да запази високите си стандарти, Комисията ще преразгледа стратегията за здравословни и безопасни условия на труд и ще обърне внимание на тези нови рискове редом с по-традиционните, като експозицията на опасни вещества и риска от трудови злополуки.*

Справедливите условия на труд са свързани също така със силен социален диалог: работниците и работодателите могат да намерят съвместни решения, които най-добре отговарят на техните потребности. Изключително важни са силните и представителни организации и тяхното своевременно участие в изготвянето на политиките както на национално, така и на европейско равнище. *Комисията ще проучи начини за насърчаване на социалния диалог и колективното договаряне* и ще увеличи капацитета на профсъюзните организации и организациите на работодателите на равнището на ЕС и на национално равнище. Ефективният диалог на ниво дружество също е от решаващо значение, особено когато дружествата се реструктурират или претърпяват значителни промени. Тъй като дружествата все повече работят отвъд границите, следва да използваме пълноценно съществуващите инструменти за участие

на работниците, като например европейските работнически съвети, с цел насърчаване на културата на информиране и консултиране на работниците.

За европейските граждани, които понастоящем живеят или работят в друга държава от ЕС, справедливите условия на труд означават справедлива мобилност. В сравнение с преди десет години днес два пъти повече граждани живеят или работят в друга държава от ЕС. Милиони предприятия, особено МСП, извършват трансгранична дейност. Те се възползват от единния пазар — жизненоважен двигател за растеж и работни места. Правилата на ЕС трябва да бъдат целесъобразни, за да се

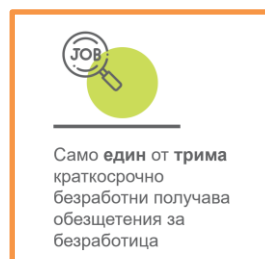
гарантира, че всичко това се извършва по справедлив и прозрачен начин, както и за да се обезпечи лоялна конкуренция между предприятията, да се защитят правата на работниците и да се избегнат двойните вноски и социалният дъмпинг. Новосъздаденият **Европейски орган по труда (ЕОТ)** ще бъде ключов инструмент за улесняване на прилагането и изпълнението на правилата на ЕС в тази област, като подобри функционирането на единния пазар. Той ще предоставя на физическите лица и работодателите лесен достъп до информация относно работата или дейността в друга държава от ЕС и ще подкрепя сътрудничеството между националните органи, включително относно засилването на инспекциите и борбата с недекларирания труд и с измамите.

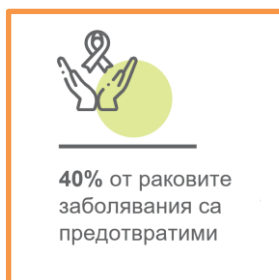
4. Социална закрила и приобщаване

Осигуряване на висока социална закрила

За да бъдат устойчив, социалният договор трябва да се основава на силна солидарност. Трябва да направим повече, за да подкрепим онези, които губят работата си поради външни събития, засягащи нашата икономика, като се насърчават тяхната преквалификация и повторно интегриране в пазара на труда. *Комисията ще предложи европейска преастрахователна схема за обезщетения при безработица* с цел защита на нашите граждани и намаляване на натиска върху публичните финанси по време на външни сътресения.

Нашите стандарти за социална защита също трябва да бъдат адаптирани към новите реалности в сферата на труда, новите уязвимости и новите очаквания от страна на гражданите. В няколко държави членки някои самостоятелно заети лица и лица, упражняващи нестандартни форми на заетост, нямат достъп до съответна социална закрила. Прилагането на Препоръката относно достъпа до социална закрила ще гарантира, че всеки е защитен при безработица, заболяване, старост, инвалидност или трудови злоупотреби, независимо от своя трудов статус.

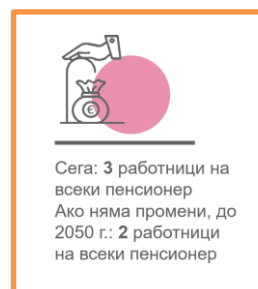

Никой да не бъде изоставен означава и достъп до здравни грижи. По-бедните хора обикновено живеят 6 години по-малко от по-заможните хора. Насърчаването на здравословен начин на живот, подобрени превантивни мерки и ориентирано към пациентите здравеопазване може да осигури на всички достъпно здравеопазване с добро качество. Разработването на системи за социална закрила, основаващи се на ценностите и принципите на

ЕС за универсалност, солидарност и справедливост, ще изисква разработването на нови и интегрирани модели на здравеопазване и социални грижи. Това също така ще даде възможност за възприемането на най-ефективните от гледна точка на разходите иновации, задоволяващи действителните потребности, свързани с общественото здраве. Ориентираният към пациентите подход би помогнал за постигането на по-добри резултати, като например да не се чака прекалено дълго за лечение и за лесен достъп до грижи. Важна амбиция в тази област е да се гарантира, че Европа се бори с рака — един от най-големите здравни проблеми на този век, който застрашава живота на милиони европейци. Европа е решена да поеме водеща роля в борбата срещу рака. През февруари 2020 г. Комисията ще даде начало на общоевропейски дебат с цел да представи *през четвъртото тримесечие на годината амбициозен европейски план за борба с рака, който да спомогне за намаляване на страданията, причинени от тази болест.*

Застаряването поставя под въпрос адекватността на нашите системи за социална закрила. Пенсиите биха могли да се превърнат в основен източник на доходи за мнозинството от европейците. Увеличената продължителност на живота трябва да съвпадне с това да се позволи на хората да работят по-дълго. Това би станало възможно, ако са налице подобряване на здравето и по-

голямо внимание към нуждите на по-възрастните работници на работното място. Това ще допринесе и за запазването на устойчивостта на пенсионните системи, както и за укрепването на професионалните пенсии и пенсиите в рамките на третия стълб. Въпреки това, сред тези, които остаряват, някои ще се нуждаят от специално внимание. Осигуряването на достъп до дългосрочни грижи на достъпни цени ще бъде от съществено значение за поддържането на достоен живот в напреднала възраст, като същевременно се използват възможностите за създаване на работни места, предлагани от икономиката на грижите.

Застаряването не е единственото демографско предизвикателство. Новите модели на домакинствата, като например по-големият брой едночленни домакинства, мобилността към градовете, водеща до обезлюдяване на селските райони, изтичането на мозъци или даже миграционни потоци допринасят всички за променящата се демографска среда в ЕС. За да очертае настоящата ситуация, *Комисията ще представи през първото тримесечие на 2020 г. доклад относно въздействието на*

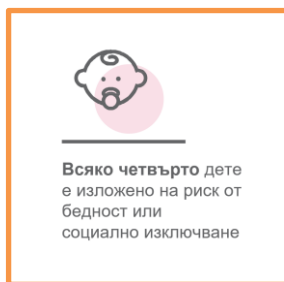
демографските промени. Докладът ще бъде последван през четвъртото тримесечие на 2020 г. от Зелена книга относно застаряването с цел започване на дебат относно дългосрочното въздействие на застаряването на населението, по-специално относно грижите и пенсиите, както и начините за насърчаване на активния живот на възрастните хора. Като се отчита, че зеленият, цифровият и демографският преход засягат различни хора по различни начини, демографският доклад ще бъде последван също през 2021 г. от *дългосрочна визия за селските райони*. Тази дългосрочна визия ще има за цел оказването на подкрепа на селските райони за решаването на специфичните за тях проблеми — от застаряването и обезлюдяването до свързаността, риска от бедност и ограничения достъп до услуги, социална закрила и здравеопазване.

Борба с бедността и социалното изключване

В епоха на промяна никой да не бъде изоставен означава да се води борба с бедността. През последното десетилетие милиони хора бяха изтръгнати от бедността в целия ЕС, но въпреки колективната цел на ЕС за извеждане на 20 милиона от бедността до 2020 г., повече от един на всеки петима европейци все още е изложен на риск. Да водиш достоен живот означава да получаваш необходимата подкрепа за търсене на работа, да ти бъдат предоставяни достъпни и качествени здравни грижи, да имаш прилични възможности за образование и обучение, да е налице жилищно настаняване и да разполагаш с достъп до основни стоки и услуги, включително вода, енергия, транспорт и цифрови комуникации. За тези, които са извън пазара на труда, схемите за минимален доход, придружени от услуги за подпомагане, представляват крайна мярка, която следва да гарантира достоен живот. Цените на недвижимите имоти са се увеличили в целия Съюз, като жилищата и жилищните разходи са по-малко достъпни за по-голямата част от хората. Бездомността, най-лошата последица от нарастващите разходи за жилищно настаняване, се увеличава в повечето държави членки. Енергийната бедност и трудността да се инвестира в съвременни решения за икономии на разходи показват необходимостта от бдителност по отношение на новите предизвикателства при разпределението, породени от прехода към неутрална по отношение на въглеродните емисии икономика². Всичко това дава основание да се проведе широко обсъждане, за да се разгледат многобройните и взаимосвързани причини за бедността, да се обмисли въздействието на различните инструменти на политиката и да се преосмисли пътят напред.

² Както бе заявено в Европейския зелен пакт, през 2020 г. Комисията ще представи насоки относно енергийната бедност.

Бедността засяга всички в семейството, както родителите, така и децата. Децата в бедните семейства имат несправедлив старт в живота. Те са изправени пред повишени рискове от проблеми със здравето и по-слаби образователните постижения на по-късен етап от живота, което в крайна сметка ще доведе отново до бедност. Инвестирането в качествени и приобщаващи образование и грижи в ранна детска възраст и училища, както и в

достъп до здравеопазване, хранене и достойно жилищно настаняване може да прекъсне този отрицателен цикъл. *През 2021 г. Комисията ще представи **Гаранция за децата**, целяща да бъде подсигурано, че децата имат достъп до услугите, от които се нуждаят, и получават подкрепа до достигането на зряла възраст.*

Много роми в ЕС са жертва на предразсъдъци и социално изключване, въпреки че страните от ЕС са забранили дискриминацията. За изключването на ромите са необходими дългосрочни ангажименти на всички равнища. Рамката на ЕС за национални стратегии за интегриране на ромите за периода до 2020 г. показва някои положителни резултати. *През четвъртото тримесечие на 2020 г. въз основа на констатациите от оценката на рамката ще бъде представена последваща инициатива относно равенството и приобщаването на ромите.*

5. Насърчаване на европейските ценности в света

Европа следва да използва политическото и икономическото си влияние, за да насърчи социалната справедливост в останалата част на света. Нашето международно сътрудничество, политиките за развитие и търговската политика създават растеж, работни места и благоденствие както в Европа, така и у нашите търговски партньори. Търговията е нещо повече от обикновен обмен на стоки и услуги. Тя е също така стратегически актив за Европа. Търговията ни позволява да изграждаме партньорства, да защитаваме нашия пазар от нелоялни практики и да гарантираме спазването на международно приетите стандарти. Комисията ще работи за силна, отворена и справедлива търговска програма. Всяко ново всеобхватно двустранно споразумение ще съдържа глава относно устойчивото развитие, както и най-високите стандарти във връзка с климата, опазването на околната среда и защитата на труда, заедно с политика на нулева търпимост спрямо детския труд, така че да се гарантират съответните условия на равнопоставеност с нашите търговски партньори. Комисията също така ще засили диалога по-специално със Западните Балкани за насърчаване на прилагането на европейския стълб на социалните права в този регион.

Европа следва също така да заеме твърда позиция по прилагането на съществуващите споразумения или търговски договорености, така че да бъдат насърчени и защитени международно признатите стандарти в областта на

трудовете права. Комисията ще назначи главен служител по правоприлагането в областта на търговията с цел да следи и да подобри съответствието на нашите търговски споразумения, както и ще работи с търговските си партньори, за да гарантира ефективното изпълнение на ангажиментите. ЕС ще следи отблизо изпълнението на заложените в търговските ни споразумения разпоредби във връзка с климата, опазването на околната среда и защитата на труда, като ще прилагаме подход на нулева търпимост към детския труд.

6. Да работим заедно

С настоящото съобщение се поставя началото на широко обсъждане с всички държави и региони от ЕС, както и с всички наши партньори. В него се определят редица инициативи, които да бъдат предприети на равнището на ЕС през идните месеци, като допринесат за прилагането на европейския стълб на социалните права.

Но действията само на равнището на ЕС не са достатъчни. С все по-отчетливото въздействие на новите технологии, с резултатите от действията в областта на климата, които засягат нашето ежедневие, както и с нарастването на демографския натиск трябва непрекъснато да се адаптираме и засилваме нашата реакция на всички равнища. Ключът към успеха често е в ръцете на националните, регионалните и местните органи, както и на социалните партньори и съответните заинтересовани страни на всички равнища, чиято работа се съчетава с извършването на равнището на ЕС, за да бъдат постигнати резултати.

Ето защо Комисията приканва всички европейски, национални, регионални и местни органи и партньори да представят до ноември 2020 г. своите виждания относно необходимите допълнителни действия и да поемат собствени конкретни ангажименти за прилагането на стълба. През цялата 2020 г. ще търсим дейната съпричастност и участието на всички наши партньори: Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите, социалните партньори и организациите на гражданското общество. Мненията и ангажиментите могат да бъдат представени посредством уебстраницата „yoursay-socialeurope“³.

Целта е съвместно да се състави план за действие, в който да бъде отразен приносът на всички и който да бъде предложен за одобрение на най-високо политическо равнище.

³ <https://ec.europa.eu/social/yoursay-socialeurope>